NAPISAL
IN ILU-
STRIRAL
BOŽIDAR
KRAMOLC

NA MATRI
CO PRENE
SEL
FRANCI
HOLOSAN

UNRRA D.
P. CAMP
ŠPITAL

JULIJ 1946

The Slovene Elementary School D.P. Camp
Peggez-Lienz
Slovenska osnovna šola

PRAVLJICA O TREH PODOBAH

Nekoč je prišel. S počasnim korakom, glavo sklonjeno globoko na prsi - star mož. Odložil je palico in se ozrl naokoli.

Bilo je že pozno. Popoldne si je oprtalo torbo za pot in odšlo tiho, nalahno. V jezercu pod skalami se je prebudil mesec. Ko je razprl svoje žareče, zlate trepalnice, je vstrepetala voda, zašumelo je trsje ob bregu, v ločju so se zganile žabe in zaregljale. Med bičjem so omahovale duše pokojnih, spremenjene v žametaste, samotne me-tulje. Preko zelenih vrhov je priplula noč in zdrsnila po smrekinih vejah na zemljo. Razprostrla je roke in zaplesala tihoma z bosimi nogami po mahu. Potem si je z belimi prsti razpustila vranje, diše-če lase in raztresla biserje iz zapestij in vratu preko dišečega praprotja. Biseri so oživeli in temo so razsvetlile bleščeče, nemirne kresnice. Potem si je snela diadem z ebenovinastega čela, ga zdrobila v pestch in posula temno nebo z iskrečimi drobci.

Tedaj je mož pokleknil pred skalno duplino, sklenil je roki, da bi pomolil -

in ni mogel moliti. V njegovih očeh se je razrastla žalost, neizmerna kot morje. Preko lic sta mu pripolzeli solzi in padli v pesek. Ko je zaspal, sta vzklili iz njih dve krasni roži mogoti.

Na belem, mehkem oblačku je prijezdila drobcena polnočna vila. Razjahala je svojega konjiča, pristopila k rožama in pritisnila vsaki nežen poljub.

In nenadoma sta cvetici zapeli. Sprva tiho, potem vse glasneje in speči gozd je objela mehka, sladka ~~pesem~~. Smreke so vztrepetale v snu, kresnice in nočni metulji so prisluhnili. Zdramili so se ljudje globoko doli v dolini. Vstali so in ugibali, odkod mila pesem sredi noči. In šli so omamljeni in kar tako napol opravljeni v smeri, odkoder je prihajalo petje. Našli so prečudežni roži, mnogo strmečih živali okrog in v votlini spečega starca. Spal je trdno in spokojno. Z usmevom na ustnih kot otrok. Niso se ga upali prebuditi in zaman ugibali.

Tako je bilo odslej vsako noč. Ljudje so postali radovedni, kdo da je mož in odkod je. Prihajali so k njemu in ga praševali. On pa je vsakogar le žalostno pogledal. Odgovoril ni nikomur. Vse dni je

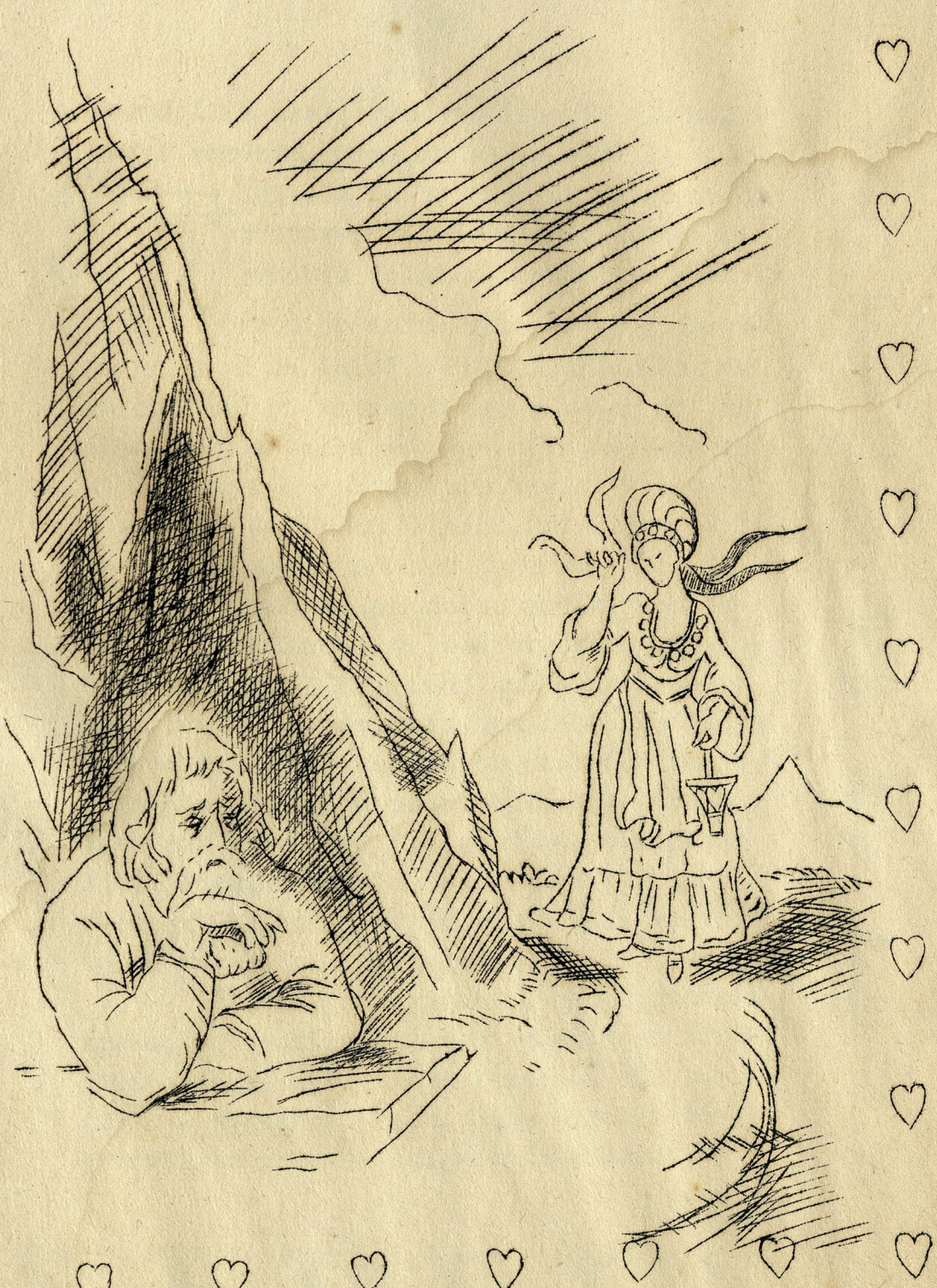

posedal na skali pred votlino in gledal proti snežnim goram,ki so se modrile v daljI.Ali pa je pohajal po gozdu in pripovedoval drevju in zelenemu grmovju dolge nerazumljive stvari.

Nekoč je dobra vila,ki je stanovala v gozdu ne daleč od njega,sklenila, da ga popraša po vzroku njegove boli in mu pomaga.Spremenila se je v deklico.Pripela si je pentljo v črne lase,vzela košarico v roke in se mu približala,kot da se je namenila v gozd nabirat jagode.

"Pozdravljen,dobri možak!" mu je prijazno zaklicala v pozdrav.Vzela je ploščat kamen,položila nanj kruha in mesa iz košarice in mu ponudila.Nasmehnil se je za drobec trenutka,vzel in jedel.Potem ga je vprašala:"Zakaj si vedno tako žalosten ? Tako sam,zapuščen? Kje so tvoji prijatelji,kje znanci,da bi te obiskali in razvedrili?"Položila mu je roko okoli vratu in ga vprašujoče gledala.

"Imel",je odgovoril,"mnogo,preveč: srečo,imetje,mladost.Pa je minulo,se zdrobilo kot krhka steklena igrača." "Od kod si?" je vprašala preoblečena vila.Ni odgovoril.Le roko je dvignil in pokazal

proti planinam v dalji,ki so žarele v poslednjem curku škrlatne zahajajoče luči.Potem sta dolgo molče sedela.

Začelo se je.Nalahno, komaj opazno se je poslovila svetloba.Le v dalji so drhtele zarje v škrlatnih,rumenih in temnozelenih napevih.Srebrnosive megle so zagrnile polja v mehak plašč in le sem pa tja je dvignila gora glavo izpod njega kot osamljen otoček sredi prostranega morja.

Tedaj se je vila opogumila in ga vprašala znova:"In nimaš ničesar s seboj od tega,kar si imel?Niti spomina?"

"Imam",je odvrnil,"tri neprecenljive podobe.V zlato in biserje vkovane!"

"Daj,pokaži!" je zaprosila,"veš kaj - prodaj mi jih,moj oče je bogat,veliko ti da zanje.Ne bo ti treba skrbeti do konca življenja!Daj,kje jih imaš?"

On pa se je le otožno nasmehnil, objel je njeno glavo z obema rokama in si jo pritisnil na srce.

"Ali slišiš?Tu notri so - zlate neprecenljive in grenke.Tri,v zlato vko-

vane podobe:mojega sela obraz,matere moje in ljubljene neveste obličje."

Vstal je,ji pomahal v slovo in utonil v temni votlini.Obrisala si je solzo s krasnega lica in žalostna odšla.Ko je v gozdu pred domom postala,je zaslišala opojno pesem čudežnih cvetk,ki so sanjale pred sklano duplino.

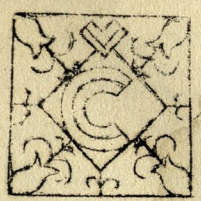

ez čas se je znova napotila k njemu.To pot kot krasna,mlada žena.Vrtnic si je vpletla v modre,valovite lase,breskvinih cvetov je vdela v bujne nedri,ovesila zlata okoli vratu in zapestij ter smeje obstala pred njim,da bi izkušala njegovo ljubezen.

Objela ga je,pritiskala svoja vroča usta na njegova bela lica in čelo, ga božala z belimi prsti in mu zašepetala v uho:"Cala sem,da imaš tri podobe naprodaj,daj prodaj mi vsaj eno!Svoja usta ti dam zanje,svoje roke in vedno bom tvoja.

Poglej to zlato biserje,pokaži,prodaj!"

On pa je trepetajoč odrinil prekrasno ženo in je bil silno žalosten. Vila je stopila na skalo,zamahnila z roko in pred možem se je razprostrla pokrajina,kakršne še ni videl,prekrasna kot porojena iz sanj.Vstal je presenečen in se ni mogel načuditi.In pristopila je znova in mu dahnila v uho."Poglej,vse to - za tvoje podobe!Poglej te planine,plodne ogone in laze,sadovnjake,te čebelnjake,polja,vesele ljudi - ta kras,to lepoto!"Gledal je in se čudil,srce se mu je razprlo veselja in skoro bi stopil in objel življenje pred sabo.Tedaj pa se je zganilo nekaj v njegovih prsih in čul je glas,ki je tožil kot zgubljen odmev sredi noči.Zdrznil se je in povesil oči.

"Ne morem,ne smem,nočem!" ji je dejal,ko sta se vračala."Ni takšna moja dežela.Drugačna je moja vas.Manj krasotna je in ne toliko sončna,vendar je ne bom nikoli pozabil.In žene so manj cvetne,polja so skromnejša,drevje bolj revno.Vendar je pesem v vsem.Blagoslov božji je razlit preko skal,preko čemernih bajt,pritlikavih hlevov vegastih plotov,blatnavih sluzavih poti.In ko zvečer

začuješ zvon cerkve na hribu,ko veter zgane topole ob reki,smreke v gozdu in trto in klopotce v gorici ter slišiš večerno molitev žene ob zibelki in ukanje fanta, ki gre k dekletu v vas,otožno lajanje psov v daljavi,svetlikanje voda v dolini - tedaj se ti prsi napno,sklenil bi roki,zaprl oči,zaplakal bi od sreče in molil.

To je prva od mojih podob.

In potem mati.Majhna,postarana - vendar zame vedno enaka.Dobra,vse odpuščajoča.In končno nevesta.Lepa in mirna. Položil sem ji glavo na grudi,če mi je bilo hudo,in je minulo.In če sem ji zrl v oči,je razumela,ne da bi govoril.

V deželi,ki si mi jo pokazala, pa govore ljudje mnogo in čudno,ne bi me razumeli,če bi šel k njim po tolažbo,ne doumeli moje boli.

Bil sem knez v svoji deželi.Močan in mogočen.Pa so pridrli silni vojščaki čez mejo in so porazili moje,pregazili zemljo in komaj sem rešil golo življenje.

Ničesar ni več.V grenkih spominih kopljem svoje srce,tuga in skrb sta mi edini družici."Potem je umolknil in počasi odšel.

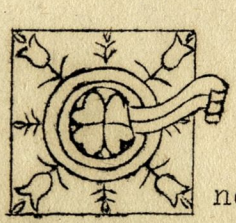

no noč sta peli roži še posebno lepo. Prepevali sta do rožnate zore. Vstalo je sonce in posrkalo biserno roso s polja, trave in gozda. Takrat sta sklonili roži mogoti svoji prekrasni glavici in se nista oglasili nikoli več.

Naslednjega dne se je vila vrnila. Našla pa je uveli, že suhi roži v pesku in v votlini mrtvega moža. Ležal je z mehkim usmevom na ustnih in roki si je krčevito pritiskal na prsi. Vsa žalostna je vzela vila čarobno paličico, se sklonila do lepega mrtveca in se dotaknila z njo njegovih prsi. Vzela je izmučeno srce iz njih in v njem našla tri prekrasne podobe. Sijale so v čudežni luči. Spoštujoče jih je dolgo ogledovala. Slednjič jih je okitila s cvetjem in jih položila starcu v sklenjene roke. Potem pa je tiho odšla.

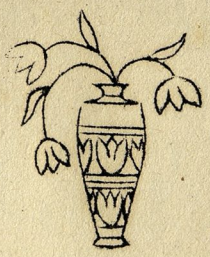

Eno noč sta peli roži še posebno lepo. Prepevali sta do rožnate zore. Vstalo je sonce in posrkalo biserno roso s polja, trave in gozda. Takrat sta sklonili roži mogoti svoji prekrasni glavici in se nista oglasili nikoli več.

Naslednjega dne se je vila vrnila. Našla pa je uveli, že suhi roži v pesku in v votlini mrtvega moža. Ležal je z mehkim usmevom na ustnih in roki si je krčevito pritiskal na prsi. Vsa žalostna je vzela vila čarobno paličico, se sklonila do lepega mrtveca in se dotaknila z njo njegovih prsi. Vzela je izmučeno srce iz njih in v njem našla tri prekrasne podobe. Sijale so v čudežni luči. Spoštujoče jih je dolgo ogledovala. Slednjič jih je okitila s cvetjem in jih položila starcu v sklenjene roke. Potem pa je tiho odšla.

Zvečer so ljudje, ki so prišli, da bi poslušali pesem cvetic, videli čudno pođobo.

Nad gozdom so lebdela tri bitja, oblečena v bela oblačila. Dve ženi in mož. Stali so sredi pokrajine, ki se je kopala v sončni luči. Držali so se za roke in blažena sreča jim je sijala iz oči. Dolgo so bili tako, nemi in srečni. Potem pa so se pričeli polagoma dvigati in počasi zbledeli v višino.

Čudno nemirni in žalostni so se vrnili ljudje domov in nihče od njih ni zatrdno pomnil, da-li so sanjali ali resnično doživeli.

The Slovene Elementary School D. P. Camp
Peggez-Lienz
Slovenska begunska ljudska šola

3.8.1946

DOŽIVLJENO

LEGENDA O USMILJENJU MATERI MARIJI

KROPARSKI

LEGENDA O USMILJENI MATERI MARIJI KROPARSKI

I.

Kropa je na koncu sveta, čeprav je na Gorenjskem. Ob tihi Lipnici hiti bela cesta in zavije ob še tišji Prèprovki v starodavni kroparski trg, odkoder ne more dalje. Res ne more, zakaj Kroparji so se naselili v globelih pod zeleno Jelovico; Črni vrh z Zidano skalo in Orlovino in Babjim zobom in Čelo in Špik in še Brezovška gora s svojim uklenjenim hrbtom, ki se vleče preko Barigle, Gobelj in Svete sobote do Jamnika, so prestrmi da bi mogla cesta preko njih.

Kroparji radi tega niso žalostni. Ponosni so na svoj trg, ki mu ni enakega pod božjim slovenskim soncem in so mu zložili pesem, ki pravi, da je Kropa veliko mesto, v katero se pride naravnost po cesti.

Kroparji so bistri ljudje, a vendar se čudijo, kako je mogoče, da je njih pozna veseljni slovesnki svet in ve, kjerkoli se pojavijo, da so doma iz slavnega trga Krope.

Žeblji, ki jih kujejo Kroparji od pamtiveka, so pač razširili njihovo slavo po suhem in po morju. Toda z žeblji ne krošnjarijo in tudi nima trg svojega grba z žebljem, da bi ga zranjšanega vtaknili v gumbnico in tako izpričevali svoje poreklo.

"Za sveto Krišèevo voljo, kako pa veste, da smo iz Krope"? vprašujejo oni, ki se v svojem začudenju premagujejo, da ne bi izrazili svojega veselja s kletvijo.

Takih je malo.

"Kdaj, vraga, pa smo se videli in kje, da nas poznate in veste, da smo iz Krope doma?!" vprašujejo drugi, ki jih je več, in pokličejo tako veselo peklenščka, kakor bi se z njim pobratili ob oglju in kovaških ognjih, ko kalijo in kujejo žarèe železo od ranega jutra do pozne noči.

Govorica jih izdaja. Kakor ni mogel zatajiti sveti Peter na dvorišču velikega duhovna svoje galilejščine, ko je zatajil Gospoda, tako ne more zatajiti Kropar svoje kroparščine, ki jo označuje njegov zamolkli goltniški r, ki je tako značilen, da bi brez njega ne bilo ne trga ne Krope in tudi Kroparjev ne.

Pa je vendar pred davnimi leti živel Kropar, o katerem ne bi mogel nihče reči, da je iz Krope doma, čeprav je bil Jurèek in bi se torej ne mogel zatajiti.

II.

Kako je bilo s Klemenèevim Jurèkom?

Bilo je leta Gospodovega 1699, dne 23. malega travna, ko je dal Bog Klemenèevim prvega otròka, ki so ga še isti dan nesli v cerkev svetega Lenarta, kjer ga je krstil vikar Erhard Benedikt Ruisniger a Rosenhelmb in so mu dali ime vojščaka junaka sv. Jurija, ki je premagal neznanskega zmaja in rešil sveto Marjetico, kakor poje naša lepa narodna pesem, katero so znali tudi v Kropi in jo peli, zakaj Kroparji so bili tudi one dni pevci, kakršnjih bi zaman iskal ...

Klemenèev Oèa oni dan ni šel v vigenc, da bi koval, zakaj ponosen je bil in je hotel praznovati po svoje, kakor se spodobi, da ne bi šlo po Kropi, kako skoparí.

Torej je postavil na mizo bokalce cekinaste brežanke, ki so jo kroparški krčmarji tovorili preko hribov od Gorice in jo imeli v veliki časti, in še hleb belega kruha in lep kos bohinjskega sira.

Prišla sta boter in botra in še ženska, ki je nosila otroka, in vsi trije niso mogli prehvaliti Jurčka, tako da je bil priden.

"Še takrat ni zajokal, ko so mu dali gospod sol v usta. Potrpežljiv bo!" je dejala ženska, ki je nosila otroka.

"Bog mu daj zdravje in sveti Jurij, njegov patron, in sveti Lenart!" je želela botra, ki je dala materi otroka.

"Miha", je rekel boter Klemencu, "zdaj si pa lahko vesel, boš imel saj komu zapustiti kladivo!"

In so potem sedli za mizo in se ob brežanki in hlebu in siru dobro imeli in bili veseli in še in še prerokovali o Jurčku, kako bo junaško rastel, da ga bosta vesela oče in mati in še sam presvetli cesar, ki ga gotovo pokliče v svoj žold, da bo pokazal Turkom, kaj so Kroparji, kakor je njegov patron pokazal svojo moč neznanskemu zmaju.

III.

Boter in botra sta slabo prerokovala.

Klemenčev oča in Klemenčeva mati nista imela z Jurčkom veselja.

Tri leta sta ga bila pač vesela, a potem sta bila žalostna. Žalostna sta bila, ko sta ga klicala, žalostna, ko sta ga gledala. Nista bila žalostna, ker ne bi junaško rastel. Rastel je lepo in zdrav je bil ko riba v Prèprovki, in živ da je bilo veselje, a ko sta dobila v njegovem drugem letu še hčer, ki je že čez leto in dan začela že čebljati, sta s strahom opazila, da je Jurček - nem. Slišal je, a govoriti ni mogel.

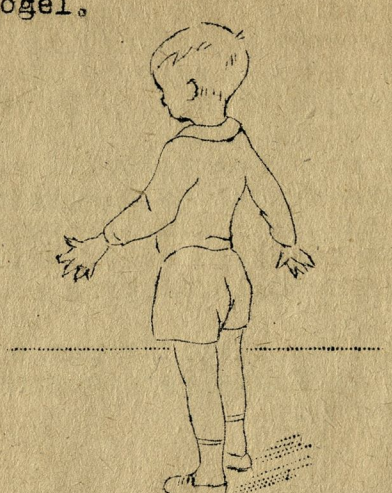

Zato sta bila Klemenčev oča in Klemenčeva mati žalostna in nista imela z Jurčkom veselja.

Sleherni večer, ko je oča prišel iz vigenca in so povečerjali, so molili rožni venec in potem še prosili Marijo, da bi se usmilila Jurčka in mu izprosila dar govora.

In še si je Klemenčeva mati od tedna do tedna pritrgala pri ustih, da si je mogla prihraniti kak krajcar, katerega je od nedelje do nedelje nesla vikarju in ga dala za prošnjo, ki naj bi jo molil pred altarjem svetega Lenarta v dober namen pod katerim je mislila na svojega Jurčka, ki bi ga za vse na svetu slišala kdaj rada govoriti vsaj toliko, da bi jo poklical...

Molili in prosili so eno leto - nič niso bili uslišani.

"Premalo molimo," je menila mati in so molili več in s še večjim zaupanjem, da bi njihova prošnja beseda prodrla oblake in bi jo slišala Mati božja, ki je sama pestovala nebeško Dete in ve, kako vsaka mati ljubi svojega otroka in nebogljenega še prav posebno.

Molili in prosili so drugo leto še, a Jurčku se še ni razvezal jezik, še vedno je bil kakor oni prerok iz svetega pisma, o katerem so slišali v cerkvi pri nauku: "A, a,

a,Gospod Bog,glej,ne znam govoriti?"Ne,huje je bilo z jezikom,zakaj še njegov a,a,a ni bil glas in ne razumljiv.

Molili in prosili so tretje leto,ko si je še oča pritrgal,da ni hodil ob sobotah po delopustu moževat v krčmo in je tudi ob nedeljah po nauku ni več obiskoval,da je mogel ženi primakniti,ko je neska za prošnje,.

Tako je bilo tretje leto in tako še četrto in peto.Ko je bil Jurček že v šestem,je moral hoditi z drugimi otroki namesto matere na kmete po mleko in vse,česar ni bilo ne pri hiši ne v Kropi,ki nima polja,in tudi po hosto je moral hoditi,da so mogli kuriti.Nosil je butare,da se je krivil pod njimi,a ni tožil.Tožil pa ni,ker ni mogel.

Tedaj se je zgodilo...

IV.

Bilo je 22.dan rženega cveta leta 17o5.

Jagode so zorele in bilo jih je ono leto vse rdeče.

Pod Bariglo so jih brali šnajstletni Mertlov Andrejec in njegov tri leta mlajši bratec Kovrenc,Popovčeva dva,sedemletni Nartek in šestletni Drejca,Klemenčev Jurček in še Žiganov Janezek in Pehembov Jure,ki tudi še nista prekoračila osmega leta.

Opoldne,ko se je oglasil zvon svetega Lenarta in so imeli posode polne,so se vračali domov in so peli pesem, ki je prehajala pri Kroparjih iz roda v rod,ne da bi jo prav razumeli,in so vedeli po njej,da je v deželi prabo poletje.

"Cena pol ena
je Cutova Cena,
pa v mojem
pa v tvojem
je vse s kopò,
s kopò,s kopò,
je vse s kopò!..."

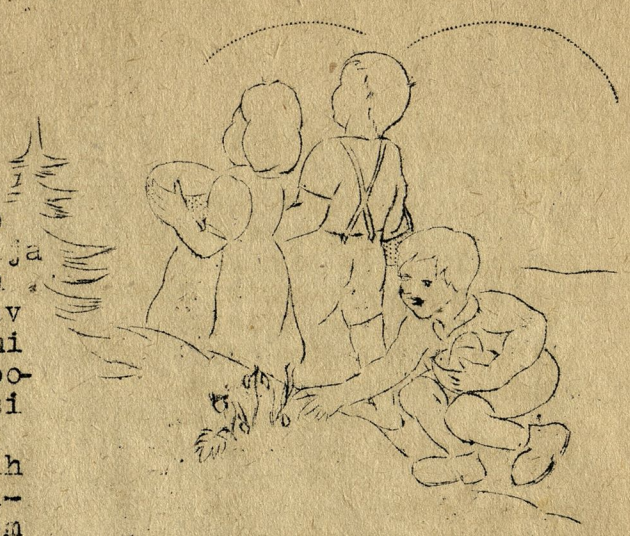

Pesem jagod in borovnic je bila to in otroškega veselja ob polnih košcih in loncih. Navadno so jo pripeli prav v trg,kjer so se z žarečimi lici in polnimi posodami porazgubili vsak k svojim vsi glasni,zakaj vedeli so,da jih bodo doma veseli in jih mogoče pošljejo kar k fužinarjem in kovaškim gospodom ponujat sladke jagode za svetli grošek,s katerim bi si lahko kupili belega kruha,ki bi ga imela družina dva dni dosti.

Pod Bariglo na holmu tik nad Kropo je pesem utihnila in se ni več oglasila.

Kaj se je zgodilo?

Ali se je komu spodrsnilo,se mu je ubil lonec in so se raztresle rdeče jagode,kakor bi se ulila po tleh iz junaškega srca topla kri?Ali se je grel kje ob razbeljeni skali pisani gad in pičil koga v bosо nogo?

Če bi kdo padel in raztresel jagode,bi se namesto pesmi oglasil poredem smeh;če bi koga pičil pisani gad,bi zagnali prestrašen krik in bi pridreveli z rebri,kar bi jih nesle noge.Pa ni bilo ne smeha ne krika in tudi nikogar ni bilo videti,da bi hlačal in bosopetil proti domu.

Prišli so dečki in smrečja in se ustavili tik nad Kropo na holmu,ki je bil porastel z nizkim grmičjem. Klemenčev Jurček,ki bi rad nabral še kako pest jagod,je stikal ob grmih,kjer bi kaj rdelo.Jagod ni našel,a našel je nekaj lepšega ...

Kaj?

Pred seboj na tleh ob grmu je zagledal podobo Matere božje z nagnjeno glavo,kakor bi bila žalostna.Belo in modro je bila oblečena in na desnem ramenu se ji je svetila izpod gube,ki jo je delalo ogrinjalo,spuščajoče se s svete glave,osmerožarna zvezda.Okoli glave je bilo vse zlato svetlo,kakor bi vshajalo za njo samo sonce...

Jurček je strmel in strmel v podobo in šele ko so ga začeli tovariši klicati,je odhitel k njim,potegnil prvega za rokav in ga vlekel s seboj,kazaje proti grmu.Vsi so bili radovedni,kaj je,in so tekli za njima.

Pred grmom so obstali.

"To podobo si hotel pokazati?" je vprašal Mertlov Andrejec Jurčka.

Jurček je pokimal.

Ziganov Janezek se je urno priklonil,da bi podobo vzel in jo odnesel domov.Jurček je s svojimi bistrimi očmi opazil Janezkovo namero in čeprav je bil Janezek dve leti starejši od njega,ga je zgrabil in zadržal."Pa jo vzemi ti!"je dejal Janezek. Jurček je zamahnil z roko,kar je pomenilo,da je ne vzame.

"Kaj naj pa napravimo s podobo?" je vprašal zopet Mertlov Andrejec in gledal Jurčka.

Jurček je pokazal na podobo in napravil potem z obema rokama nad njo polkrog in še šel in začel lomiti pri bližnji smreki veje.

"Aha,altar hoče napraviti,kakršne je videl na svetega Rešnjega Telesa dan,ko je bila procesija!" ga je razumel Andrejec in povedal drugim.

Dečki so se vrgli nad smrečje in so kar tekmovali kdo ga bo več nalomil.

Jurček je bil vesel in vsi so bili veseli,ko so napravili altar,- šotor,ki se jim je zdel lepši nego oni, katere so postavili možje z gospodom vred za procesijo.

In potem so pokleknili pred novim altarjem,sklenili roke in gledali Marijo in začeli tako pobožno moliti kakor bi bili v cerkvi.Molili so in molili in pozabili,da je že odzvonilo poldan.Tako čudno zadovoljni in srečni so

bili,da ni prišlo nikomur na misel,da bi vstal in se odpravil domov ..Marija s sklonjeno glavo in lepo zvezdo na desnem rameni jih je poslušala...

"Juuurčeek!..."

"Andrejec!..."

"Lovreenc !..."

"Naaarteek !..."

Od vseh koncev in strani so zaslišali,kako jih kliče mati,oče,starejši brat,starejša sestra.Ob prvih klicih se niso zmenili,šele ob tretjem ,četrtem,s katerim so jih posebej vabili južinat,so se pobožni zamaknjenci zganili in vstali.

Zadnji je vstal Klemančev Jurček in kar težko se je poslavljal od Marije.Zdelo se mu je, da ni več tako žalostna ko so klečali pre njo in molili.

"Zdaj pa bo spet sama in bo kakor prej žalostna", je pomislil in ni se mu mudilo,da bi odhitel z drugimi,ki so že krenili nizdol.

"Juuurčeek....," ga je klicala mati.

"Jurček ,mati te kliče!Pojdi,bomo pa spet popoldne prišli k Marijji,da ji natrgamo še rož!"je zaklical Mertlov Andrejec,kateremu je Klemenčeva mati priporočila sina, naj popazi nanj,da bi se mu kaj ne pripetilo.

Jurček je ubogal in bil vesel Andrejčeve obljube.

"Nič ne bodi žalostna Marija,~~saj pridem popoldne spet in rož ti naberemo,da boš imela~~ lepši altar!"je s svojo mislijo tolažil Mater božjo,ko se je poslovil...

V.

Popoldne so bili otroci zopet pri Marijji.

z rožami so ji okrasili altar in prižgali so pred njim še sveče,ki jih je prinesel Metrlov Andrejec,zakaj hotel je da bi bil altar res tak,kakršen je bil pred njihovo hišo ob procesiji.

Jurček je bil neznansko vesel.

"Vidiš,Marija,še sveče ti gorijo,da ne boš žalostna!"je govoril v mislih z Marijo.

In še nečesa so se spomnili.

Šli so,nabirali jagode in jihnnizali na klasnice katere so potem ovili okoli Marijine podobe in razobesili še tu in tam po zelenem smrečju,da je bil altar kakor posut z rubini.

Otroci so potem molili in peli pesmi in Mertlov Andrejec je bil,celo gospod.

Vstal je,se obrnil k svojim tovarišem in začel - pridigati.

O Mariji je govoril,kar je jedel iz zgodb katere je gospod vikarr razlagal pri nauku in še je ponavljal,kar je slišal o Marijinih praznikih v cerkvi,

Iz svojega pa je dejal,ko je pridiga končeval:

"Marija,ki smo jo danes našli in ji napravili altar,ima sklonjeno glavo in je žalostna.Zakaj je žalostna? Naše matere so žalostne,ako jih ne ubogamo,ako nismo pridni in se samo potepamo.Tudi Marija je mati.Veliko družino ima.Ves svet je njena hiša in kristjani so njeni otroci.V cerkvi nam gospod pridigajo kako so kristjani mlačni.Nič ne marajo za Boga in ne izpolnjujejo njegovih zapovedi.Marija je pa Mati božja in zato je žalostna.Mi jo pa hočemo razveseliti.Vsak dan bomo hodili sem gori k njej in bomo peli njene pesmi.Ali obljubite ,da bo Marija vesela?"

Andrejec je končal.

"Obljubimo!"so se oglasili Lovrenc in Nartek in Drejka in Janezek in Juré,le Jurček je bil tih,a je tudi obljubil,zakaj veselo je prikimaval z glavo...

Otroci,ki so bili zamaknjeni v Andrejca in v altar,niso opazili,da sta se približala Mertlovka in Klemenčevka,ki sta ostali nedaleč spodaj v rebri in skriti za grmom gledali in poslušali otroško pobožnost.Ginjeni sta bili ob njej in solze so jima lesketale v očeh.

Mertlovki je bil povedal Andrejec,da so našli Marijino podobo in ji napravili altar.Ko so otroci popoldne odšli v breg,je bila radovedna,kakšno podobo imajo.Odpravila se je za njimi in mimo grede poklicala še Klemenčevko.

Ni jima bilo žal,da sta odšli za otroki ko sta jih našli pri taki pobožnosti.

"Ali naj greva k njim?"je vprašala Jurčeva mati.

"Pustiva jih in se vrniva!" je menila Andrejčeva in Lovrenčeva.

In sta se vrnili in sta povedali še Popovčevim in Žigonovim in Pehembovim,kaj sta videli in slišali na bregu. Preden se je skrilo sonce za Črnim vrhom in je legla na Kropo senca,že ni bilo Kroparja,ki ne bi govoril o novi otroški božji poti,.Tudi gospod vikar je zvedel o njej.Namsehnil se je,vzel okovano palico in se napravil na pot.

"Poglejmo,"je dejal,"kaj so otroci našli in napravili.

Ko je stopal gospod v breg,se je čudil:

"Glej,glej,saj mora biti pol Krope tam gori,ko tako glasno molijo in pojejo."

Res je bilo na bregu dosti ljudi. Kar je bilo otrok,so bili prihiteli gledat kak altar so napravili njihovi tovariši Marijini podobi, ki jo je našel mutasti Klemenčev Jurček,in še od kraja vse ženske, katere niso kovale v vigencih,je prignala radovednost in nekaj možakov je bilo tudi vmes.

"Oho,"je dejal vikar,ko se je ustavil na vrhu in poteknil iz žepa velik rdeč robec,ter si otiral z njim znojni obraz."Saj vas bo tukaj kmalu več,kakor ob nedeljah v cerkvi sv.Lenarta!"

Tako je rekel vikar in umaknili so se mu,ko je stopil k altarju - šotoru,kjer se je pripognil in segel po Marijini podobi,da bi si jo ogledal.

Otroci in vsi so ga obkolili in gledali in radovedno čakali,kaj poreče .Gospod je gledal in gledal podobo,nazadnje je rekel:

"Lepa podoba je to.Take še nisem nikjer videl.Le kdo je hodil tod,da bi jo izgubil.Ali ste koga videli?"

"Nikogar!"so se oglasili otroci in tudi odrasli se niso mogli spomniti,da bi koga videli ali vedeli za koga,ki bi imel v Kropi tako slike.

"Tako napravimo,"je še dejal potem vikar"podobo vzamem s seboj in jo spravim v cerkvi!"

Odrasli so bili zadovoljni,otroci žalostni.Zlasti je bil žalosten Klemenčev Jurček in tudi Mertlovemu Andrejou

ni bilo prav,zakaj pomislil je,da ne bodo mogli odslej spolnjevati obljube,ki so jo dali Mariji.

Gospodu se niso upali ugovarjati.

Gospod je videl njihovo žalost.

"Ali vam ni prav,mali?" je vprašal.

Molčali so in ko je krenil po stezi nizdol,so še enkrat žalostno pogledali na prazni altar in se uvrstili za njim kakor v procesiji in ga spremili skozi trg in gori v drugo reber,kjer se je dvigala bela cerkev svetega Lenarta.

Gospod je šel prav pred altar,kjer je pokleknil in stopil nato k desni steni,kjer je odprl omarico v zidu, spravil vanjo podobo in jo zaklenil.

"Zdaj pa molimo malo v čast Materi božji!" je opozoril otroke,pokleknil pred altar in so glasno zmolili očenaš in zdravomarijo...

VI.

Jurček je domov prijokal.

"Ali te je kdo kaj tepel ali si se kaj udaril?" ga je vprašala mati.

Odkimal je in jokal in jokal.

"Kaj ti le je potem,če te nihče ni tepel in se nisi nič udaril?Ali si lačen?"

Jurček je zopet odkimal.

"Moj Bog,ali res zaslužim,da me tako tepeš?" je vzdihnila mati,ko je gledala Jurčka,ki ji ni mogel povedati kaj mu je,in v oči so ji prišle solze.

Jurčku je bilo težko,ko je videl,da tudi mati joče. Pokazal je nanjo in potem in potem na oči in nihal z roko.

Mati ga je razumela,da ji hoče reči,naj ne joče.

"Kdo bi ne jokal,otrok moj,ko si pa tak revček!" mu je dejala.Jurček se je nasmehnil,čeprav je še ihtel,in je skušal pojasniti materi,zakaj joče.S prstom je napravil v zrak predse kvadrat,ki je bil tolik,kakor je bila velika podoba Marijina,in potem kazal smer,kjer so jo našli,ter zgibal roko v zapestju,češ,da je ni več tam gori,in še kazal proti cerkvi in potem proti župnišču in roka mu je prešla v pretnjo...

Zdaj se je mati nasmehnila.

"Aha" je rekla,"zato jočeš,ker je gospod odnesel Marijino podobo v cerkev?O,zato ni treba,da bi jokal!Gospod že vedo,da je tako prav.Pomisli,če bi ostala podobav vašem altarju,bi jo kdo vzel,bi lahko prišla kaka ploha in dež bi končal podobo.Tako pa je v cerkvi na varnem in na suhem lepo spravljena!"

Jurček ni več jokal,a žalosten je bil še.Tako je bil žalosten,da mu zvečer žganci z mlekom kar nič niso teknili in je šel zgodaj spat,ne da bi ga oče in mati priganjala, kar sta morala sicer tekom poletja vedno,ko je kazal skozi okno,da ni še teme.

Mati in oče sta še posedala na klopi pred hišo in se zgovarjal s sosedi,ki so se tudi hladili.O podobi so govorili in ugibali,kod bi mogla priti ,a uganili niso,.

Ko je odbilo v zvoniku svetega Lenarta deset,so vsi menili,da morajo iti spat,da se spočijejo,in so si voščili lahko noč.

Mati je prišla prva v sobo in prižgala leščerbo,ki je medlo obsvetila prostor.Ko je stopila do Jurčka,da bi ga še pokrižala,je videla,da sd v spanju ves srečen smehlja. -

"Angelce vidi,otrok nedolžni",je pomislila,kar je slišala praviti o otroškem smehu v sanjah.

Prišel je mož.

"Poglej Jurčka,kako se smeje!O,če bi nam mogel povedati,kaj se mu sanja!"

"Tega ne bova dočakala," je odvrnil Klemenc žalostno ženi,ki je zavzdihnila kakor bi ji s svojo besedo zasadil meč v srce ...

VII.

Vzšlo je svetlo sonce in je bilo že tako visoko,da je pogledalo preko Brežovške gore v Kropo in pregnalo iz nje vse senco in še posinjilo dim,ki se je valil iz spodnjega in zgornjega plavža,kjer so topili železno rudo,kakor bi se hotel spenjati do Zidane skale in še više,da bi se združil z oblakom,ki se je vlekel izza Črnega vrha.

V vigencih so kladiva vse bolj veselo zapela,ko je posvetilo vanje sonce skozi široko odprta vrata,da je ogenj na Jelšah kar pobledel.

Z belim d-nevom,ki je priklical sonce tudi v Kropo,, se je vse zbudilo in vzdramilo in tudi Klemenčev Jurček je vstal-Nič ni bil čmeren.Prismejal se je k materi v kuhinjo in ko se je umil,je sedel in pospravil vse žgance,kolikor so mu jih pustili oče,ki je bil že odšel v vigenc,in mati in sestrica, ki je bila že tudi pred njim vstala.

Ko je Jurček pozajtrkoval,je prosečе pogledal mater in ji z rokami dopovedoval,da bi šel rad po jagode.

Pa pojdi,samo ne daleč!" mu je dejala.

Odkimal je in mati je vedela,da jo bo ubogal.

Jurček je vzel majhen želj - pleten košek,ki se naspodaj oži in ima povraz - in odšel.Nič ni poiskal Mertlovih dveh in ne Popovčevih in tudi Ziganovega in Pehembovega ne , kar sam je krenil v reber proti kraju,kjer je našel podobo in so ji napravili altar.

Hitel je.

Ali se mu je zdilo ,da bi ga kdo ne prehitel in mu ne bi pred nosom potrgal jagod,ki jih je videl včeraj in je vedel,da bodo čez noč dozorele?

O ne!

Kako je z altarjem,je bil radoveden .

Ali se mu ni sanjalo ponoči,da je prišla k njem Marija,ga prijela za roko in ga poljala s seboj? Seveda se mu je sanjalo.In nič ga ni bilo strah,čeprav je bila noč,zakaj zvezda na Marijinem ramenu je tako svetila,da sta videla stezo še lepše kakor po dnevi.Gledal je,kam ga Marija pelje,in ko je spoznal,da se bližata altarju iz smrečja,se je Marija nasmehnila in je izginila .Hotel je tedaj sam k altarju,a v temi ni vedel,kod hodi,in je prišel domov...

Na sanje je mislil Jurček,si jih po svoje razlagal, bil radoveden,če je vse tako prav,in zato je tako hitel.

Ko je bil tik pod vrhom,se je za trenotek ustavil in se ozrl,če ga kdo vidi,potem se je pa zagnal in kakor bi pogledal - če je bil pred altarjem in obstal,kakor bi okamenel,le oči so mu sijale živo in svetlo in srečno,kakor bi gledale v zlat zaklad.

Ali je bil res zaklad?

Ne,Jurček ni našel zaklada,več je našel.Našel je v altarju Marijo z nagnjeno glavo in z zvezdo na ramenu,za katero bi dal vse zaklade na svetu in vse zlato.Prav tam je

bila,kamor so jo bili prejšnji dan postavili,preden jo je odnesel vikar v cerkev.

Jurček je pokleknil,gledal Marijo in jo primerjal z ono,ki je prišla ponoči k njemu,ga prijela za roko in ga vodila sem gori skoraj do vrha,kjer je izginila.Lepa je bila Marija na podobi,a v sanjah je bila neskončno lepša.

"V sanjah je bila Marija,kakor je v nebesih,na podobi pa ni živa in zato ni tako lepa,"je pomislil Jurček in ni bil hič žalosten,ker ni mogel biti,ko se je njegova želja uresničila,da se je Marija vrnila na altar,katerega so ji s takim veseljem zgradili in okrasili z rožami in jagodami ...

Jurček je pozabil,na jagode,ko je vstal.Še na želj je pozabil in prišel ves iz sebe domov.

Mati se je začudila.

"Ali si tako hitro nabral jagode?Kje imaš želj?"ga je izpraševala.

Jurček ni dajal na materino vprašanja nobenih znamenj ~~samo z roko~~ jo je prijel in jo skušal potegniti s seboj.

"Pusti me!" mu je dejala,a je ni izpustil.

"Kaj mi le hoče?" je pomislila mati,mu izvila roko, vzela v naročje malo Špelico in odšla za Jurčkom,ki jo je prijel spet za roko in jo vodil izpred hiše,kazaje v reber, kjer so bili prejšnji dan.

Ko so tako šli,so se jim pridružili še drugi otroci,ki so brž uganili,kam namerava peljati Jurček mater.

"Ali gresta k našemu altarju?" so jo vprašali.

"Menda,"jim je odgovorila Klemenčevka in že so jo prehiteli in se pognali v reber,da jih ni mogla dohajati in je tudi Jurček zaostajal,ki se je pomešal mednje.

Opešal je,a radi tega ni žalosten,saj je že vedel česar njegovi tovariši še niso vedeli.In prav se mu je zdelo, da je pozabil želj,ki bo pričal,da je on že bil pri altarju ~~in videl~~ pri Marijo,ki se je vrnila ...

Otroci so prišli na vrh.

"Marija!"

"Marija!"

"Marija!"

Trikrat zapored je odmelo z vrha kakor klic veselega zmagoslavja.

Jurček se je smehljal,mati se je čudila.

Pa je prišel tedaj na rob Mrtl v Andrejec in zaklical:"Klemenčevka,Klemenčevka,Marija je spet v našem altarju!"

Mati je pogledala Jurčka,kakor ne bi verjela Andrejcu,in ga je vprašala:"Ali je res?Ali si mi hotel to povedati in si me vlekel,da bi videla?"

Jurček je veselo pokimal in mati je hitreja stopila, da bi se prepričala o nenavadnem dogodku,ki mora biti prav čudež.

"Vidite,da je res!"je rekel Andrejec,ko je prispela Klemenčevka z Jurčkom in Špelico na vrh in stopila pred altar kjer so klečali otroci.

Tudi ona je pokleknila in molila,da bi se Marija usmilila njenega sina,ki je klečal poleg nje in po njenem naročilu prosil za milost govora...

"Kaj ne," so jo vprašali otroci,ko je vstala,"zdaj bo morala ostati Marija zmerom tukaj?"

"Ne vem,kaj ukrene gospa," jim je odgovorila in se odpravila sama s Špelico,ki ji je dala prazni želj,proti domu,zakaj Jurček je s povzdignjenimi rokami prosil,naj ga pusti z drugimi otroki še pri Mariji.

Ko se je Klemenčevka vračala in je sklenila,da sto-

pi k gospodu vikarju in mu vse pove,so otroci glasno molili in izpolnjevali obljube,ki so jo prejšnji dan dali nebeški Materi,da ne bi bila žalostna...

VIII.

Klemenčevka ni šla niti domov.Kar spotoma je stopila v župnišče in potrkala na vratih v gospodovo sobo.

"Naprej!" se je oglasil vikar.

Odprla je in ponižno vstopila.

"Hvaljen Jezus!" je pozdravila.

"Na veke!" je odzdravil vikar in pogledal izza mize,kjer je bral debele bukve,kdo je prišel.

"Gospod,prišla sem..." je začela.

"Aha,Klemenčevka ne?" ste spet prišli,da bi dali za prošnje,kajne? Prav,prav,kar zapišem,da ne bom pozabil," jo je prekinil. gospod.

"Ne,gospod,danes nisem prišla radi prošenj," je pojasnila.

"Niste prišli zaradi prošenj?Mogoče bi pa radi plačali za mašo?"

"Tudi ne,gospod.Nekaj drugega je,kar bi vam rada povedala," je odvrnila.

"Nekaj drugega?No,potem bi bila pa kar brž povedala,da ne bi ugibal,"je dejal vikar.

"Saj bi,gospod,a nisem mogla do besede,ko so oni tako hitri?" se je pošalila Klemenčevka in se nasmehnila.

"No,no,!"je dejal gospod in se tudi namuznil.

Pa je začela pripovedovati,da prihaja z onega brega,kjer so našli otroci podobo,ki jo je pod večer gospod vzel in odnesel v cerkev,d a jo spravi.

"Saj sem jo res spravil in zaklenil in ključ imam tukaj!" jo je zopet prekinil gospod,odprl miznico in vzel iz nje droben ključek in ga pokazal.

"Ključek imajo,gospod,a podobe ni več v cerkvi" je dejala Klemenčevka.

"Tedaj je vikar planil pokonci kakor bi ga pognala sprožena vzmet.

"Kaj ?" je vprašal,ko da ne bi zaupal svojim ušesom da bi prav slišal.

"Podoba , ki ste jo včeraj spravili,je spet tam na vrhu v onem šotoru,ki so ga napravili otroci," je bolj natanko povedala Jurčkova mati.

"Ni mogoče!"je dejal vikar.

"Je,gospod,sama sem videla."

"Pa le ne verjamem!"

In vikar je stopil k vratom, za katerimi je visel na steni velik ključ,ki ga je vzel,in nato povabil Klemenčevko,naj gre z njim v cerkev,da bo videla,kako lepo je spravljena Marijina podoba.

Šla sta.

Votlo je zaškripal v cerkvenih vratih ključ,še bolj votlo so odmevali vikarjevi koraki, zakaj nosil je leto in dan težke škornje,podkovane s kroparskimi žeblji.

Klemenčevka je obstala pod perčehrom,gledala za vikarjem,ki je pribel do altarja,hitro pokleknil in že stopil k desni steni z drobnimm ključkom v rokah.

"Kar bliže pridite,da boste videli in ne boste potem govorili takih obotnosti!"jo je poklical.

S svetim strahom se je približala do obhajilne mize pred glavnim altarjem;pred altar sam si ni upala,ker je bila bosa.

"Vidite," je dejal vikar "vratca so nedotaknjena!"

Še je utaknil v ključavnico ključek in poiskusil, če bi se vratca odprla,ne da bi odklenil.

Niso se.

"Tudi zaklenjena so vratca" je povedal vikar in bil vesel ter hitro odklenil - a tedaj ni bil več vesel.Začudil se je,pa se je prvi trenutek premagal in še iskal po omarici z roko,toda tudi zaman.

"Mati božja," je vzkliknil nato," podobe res ni več v omarici,ali pa sem jaz slep in mi je ohromela roka,da prsti ne čutijo nič več!"

"Čudež se je zgodil,gospod," je menila Klemenčevka ponižno.

Vikar je ni slišal,ni je hotel slišati.

Šel je,vzel z altarja svečo in jo prižgal ob večni luči ter se vrnil k omarici,da bi posvetil vanjo,in vse pregledal.

Posvetil je v omarico in pregledal vse predalčke,a podobe ni bilo in ni bilo.Zamišljen je nato vpihnil svečo in jo postavil nato zopet na svečnik.Klemenčevki se je zdelo,da se mu je pri tem tresla roka...

Dolgo je že bila Klemenčevka pred cerkvijo,kjer je čakala gospoda,ki je klečal pred altarjem.Ni se ji zdelo lepo,da bi kar tako odšla,ne da bi ga pozdravila, zato je vstopila na cerkveni prag in pokašljala.

Vikar jo je slišal in je vstal in je prišel iz cerkve.

"Molil sem," se je opravičil in se dejal:" Res je , podobe ni več v omarici,če je tam na onem polegu,naj pa ostane tam in naj jo častijo otroci,ki so nedolžni in so jo našli."

Tako je rekel gospod vikar,pozdravil Klemenčevko,sklenil za hrbtom roke,v katerih je držal velik ključ,in odšel s sklonjeno glavo proti župnišču.

IX.

Na polegu pod Bariglo ni bilo več smrekovega šatora.

Ko so Krnparji zvedeli kako se je povrnila Marijina podoba iz zaklenjene omarice v cerkvi na kraj,k r so jo našli otroci,so začeli ob vseh urah romati k njej n lepega dne so napravili namesto smrekovega šatora prijazno kapelico,katero so postavili Marijo z nagnjeno glavo in z zvezdo na desnem ramenu.In še so dan za dnem krasili kapelico s svežim cvetjem in pred Marijo so gorele sveče in lučke na olju.

Prve dni so kovači kar med popoldanskim odmorom romali k Mariji v kapelici in redko se je zgodilo,da so se pomudili ob njej delj nego so nameravali in bi smeli,da ne zamudijo dela.

Kovaški gospodje,ki so hoteli imeti red v svojih vigencih,so godrnjali in se jezili,kako morajo odrasli možaki biti kakor otroci.

Tako kakor fužinar Mazzoli,pa se ni razjezil nihče.

Bila je sobota.

Mazzoli je vzel po kotilu svojo računsko knjigo in ni še odbilo dve, se je odpravil od doma in šel po svojih vigencih - največ jih je imel on - in renčal je kakor razdražen pes, zakaj pri vsaki ješi, pri vsakem panju je manjkal kovač.

"Kje je Knač?"
"Pri kapelici!"
"Kje je Tovcin?"
"Pri kapelici!"
"IN Kokolček?"
"Tudi pri kapelici!"
"In Smukar in Čačman in Topir, kje so?"
"Pri kapelici, a bodo kmalu prišli!"
"Kmalu, kmalu, kaj se to pravi! Ali jih plačuje Marija, ki so jo našli otroci, ali jih plačujem jaz!" je rohnel Mazzoli.

Tako je šlo od vigenca do vigenca in celo pri plavžu - linovi peči ni bilo vseh delavcev.

Mazzoliju je to bilo preveč, vzkipela mu je kri in ne da bi kaj rekel, se je obrnil in šel in sopihal v reber h kapelici. Med potjo je srečal tega in onega kovača. Ustavil se je, si obrisal pot, srčeče pogledal in strupeno siknil:

"Ob delopustu že obračunamo!"

In je sopihal dalje v breg in golčal sam vase, da lenobe ne podpiral in da jim že pokaže in jih nauči pameti, ki je nimajo niti toliko, ko njegov čevelj.

"Mazzoli. Mazzoli!"

Kakor bi se bližal kragulj med drobne ptice, se zavrešče otroci, ko so ga zagledali. Možaki so slutili, da se bliža huda ura, in drug za drugim so izginili med grmičjem.

"Kje so kovači?" se je zadrl Mazzoli nad otroki, ko je sopihal na vrh.

"So že odšli, so mu povedali.

"Tako, tako," je zamrmral in stopil h kapelici, gledal podobo in se zakrohotal, da so otroci začudeno pogledali in se prestrašili.

Še bolj so se prestrašili in se zgrozili, ko so videli da je segel Mazzoli po podobi.

"Pustite je, gospod!"

Obkolili so ga in prosili in roko s podobo je moral visoko dvigniti, zakaj otroci bi radi rešili zaklad.

"Pri zgornjem kladivu ob linovi peči baste imeli poslej svojo božjo pot!" je zahrešče Mazzzcli in se ni dlj menil za otroke, ki so zajokali in ga prosili, naj jim podobo vrne. Potrti in žalostni so bili otroci, ko je odnesel vikar podobo, a neizmerno bolj so bili potrti, ko so gledali Mazzolija, s katerem so slišali doma praviti, da nima srca.

"Pojdimo za njim, da bomo videli, kam ponese podobo!" je dejal Mertlov Andrejec, ko je bil Mazzoli že dober streljaj oddaljen.

"Pojdimo, pojdimo"! so zaklicali navdušeno vsi in Klemenčev Jurček se je preril do Andrejca, ga prijel za roko in prva sta odhitela za Mazzolijem.

X.

Otroški procesiji, ki se je večala od hiše do hiše, ko so prišli v Kropo, so se vsi čudili. Še kladiva v vigencih niso več pela, zakaj kovači so jih odložili in se gnetli pri vratih, da bi videli, kaj imajo zopet otroci.

"Mazzoli nam je vzel Marijino podobo," so jim povedali in vsi so zmajali z glavo,ne da bi kaj rekli.Govoriti si niso upali,ker so se bali za svoj kruhek,ki jim ga je Mazzoli skopo rezal,a v srcu so se zgražali in niso mu prerokovali dobrega,ko ne pusti otrokom nedolžnega veselja.

Ko so se približali otroci plavžu,so obstali,kakor bi jih zaustavila neznana sila.

Kaj je bilo?

Mazzolija so zagledali,kako se je po mostišču približal žrelu linove peči,dvignil roko - podobo je držal v nji,natanko in razločno so videli,in ...

Otrokom je zastal dih,oči so se jim orosile in žajokali so tako presunljivo,da so utihnila kladiva v vseh vigencih in se vigenčarji in vigenčarke prihiteli iz vseh koncev.

"Marijino podobo je vrgel Mazzoli v linove peč ....

Ljudje so se kričali.

"Tu imejte zdaj božjo pot!" je zakričal z mostiča Mazzoli,se zmagoslavno zahohotal in odšel v svoj ponosni dom, ki je bil prava palača,kakor bi se ne zgodilo nič ...

Vigenčarji in vigenčarke so se vrnile k delu in tudi drugi so odšli,le otroci so še postajali okoli linove peči,a končno so se porazgubili domov,samo Klemenčev Jurček je ostal.

Blizu linove peči je sedel na kamen in nepremično gledal,kdaj bo prišel kak delavec,da bo odbil pri dnu zadelano odprtino,po kateri bo priteklo razbeljeno železo.

Čakal je in čakal in je dočakal.

"Ti Jurček,zdaj pa le stran,da se ne stopiš še ti v vročini,ki bo zdaj puhnila iz peči!" mu je zaklical goloplečč mož,ki je z vso hitrico odpiral s krámpom zadelano lino in potem urno odskočil.

Jurček se ni ganil s kamena.

Videl je,kako se je privalila železna plav iz peči in se vlekla kakor Prèprovka v tolmun pod Šmeljevo šupo.

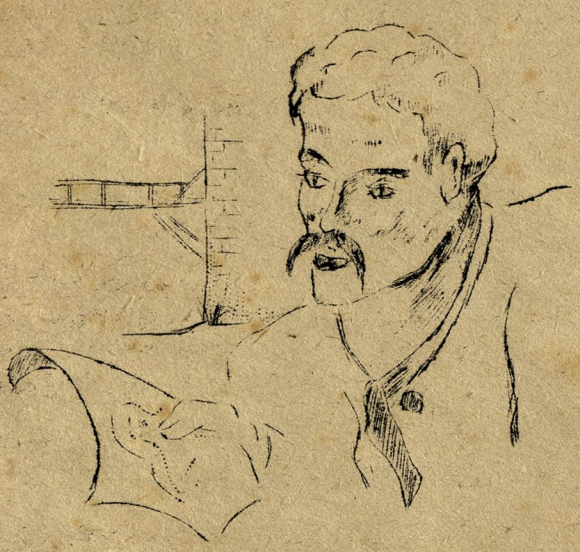

Nenadoma je Jurček planil pokonci,vzkriknil,se zagnal proti peči, se pripognil in segel v raztopljeno železo, pobral Marijino podobo,ki je priplavala po njem in - zaklical:

"To je naša Mati usmiljenega srca!"

Golopleči mož je zastrmel,skočil k otroku ,ga pograbil in rèčno odnesel iz nevarnosti.

"To je naša Mati usmiljenega srca,to je naša Mati usmiljnega srca!" je klical neprenehoma Jurček in je poljuboval podobo, ki je prišla iz plavža nepoškodovana in bila le na spodnjem vogalu le za spoznanje osmojena,da bi ostal spomin, na čudežni dogodek vse dni, dokler bo stala Kropa.

"Ljudje, ljudje!Pridite in poglejte!Čudež,čudež!Marijina podoba je prišla nepoškodovana iz plavža!Klemenčev Jurček govori!" ...

Kar je mogel je klical goloplečči mož in zopet so obstala kladiva in do zadnjega vsa Kropa se je zbrala ob linovi peči razen Mazzolija in nikomur ni bilo za mar ne za delo še za tedensko plačo.

"K kapelici!K kapelici!" so klicali in prosili Jurčka, ki sta ga mati in oče vesela objemala,naj nese pred njimi podobo ,ko ga ima Marija tako rada.

In Jurček je šel s podobo sredi med materjo in očetom v prvi vrsti in za njimi se je zgrnila veličastna procesija. Ljudje so molili in peli in slavili Mater usmiljenega srca ,ki si je izbrala tako čudežno za svoje domovanje Kropo,čeprav je na koncu sveta,..

XI.

Tako je bilo s Klemenčevim Jurčkom,ki je bil od rojstva nem in mu je Marija v šestem letu razvezala jezik.

Še mnogim in mnogim je pomagala Marija in Kroparji so ji bili hvaležni in čez šest let se je dvignila na pologu,kjer so bili napravili otroci altar iz smrečja in je bila potem lesena kapelica,lepa cerkev in romarji iz vseh krajev so prihajali k Materi usmiljenega srca,ki jih je gledala iz glavnega altarja z nagnjeno glavo in zvezdo na desnem ramenu.

Tudi Mazzoli je prihajal.

Mati usmiljenega srca se je usmilila tudi njega,da je šel vase in skušal popraviti vse, kar je kdaj zagrešil.Ni bil več samo največji kovaški gospod,tudi najboljši gospod izmed vseh fužinarjem je postal,in Kroparji ga niso mogli prehvaliti——